

Avrupa Yerel Topluluklar veya Yönetimler Arasında Sınırötesi İşbirliği Çerçeve Sözleşmesi

Avrupa Konseyi çerçevesinde 21 Mayıs 1980 tarihinde Madrid’de imzaya açılan ve Türkiye tarafından 4 Şubat 1998 tarihinde Strazburg’da imzalanan “Avrupa Yerel Topluluklar veya Yönetimler Arasında Sınırötesi İşbirliği Çerçeve Sözleşmesi”nin, “İşbu Sözleşme, Türkiye’nin diplomatik ilişkisi bulunan ülkelerin yerel yönetimleri ile kurulacak işbirliği bakımından ve sadece Türkiye’deki özel idareler, belediyeler, köyler ve bu amaçla kurulmuş mahallî idare birliklerinde geçerli olmak kaydıyla hüküm ifade edecektir.” şeklinde bir bildirimde bulunulmak suretiyle onaylanması uygun bulunmuştur.

Avrupa Yerel Topluluklar Veya Yönetimler Arasında Sınırötesi İşbirliği Çerçeve Sözleşmesinin Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun

Kanun No: 4517

Kabul Tarihi : 1.2.2000

MADDE 1. - Avrupa Konseyi çerçevesinde 21 Mayıs 1980 tarihinde Madrid’de imzaya açılan ve Türkiye tarafından 4 Şubat 1998 tarihinde Strazburg’da imzalanan “Avrupa Yerel Topluluklar veya Yönetimler Arasında Sınırötesi İşbirliği Çerçeve Sözleşmesi”nin, “İşbu Sözleşme, Türkiye’nin diplomatik ilişkisi bulunan ülkelerin yerel yönetimleri ile kurulacak işbirliği bakımından ve sadece Türkiye’deki özel idareler, belediyeler, köyler ve bu amaçla kurulmuş mahallî idare birliklerinde geçerli olmak kaydıyla hüküm ifade edecektir.” şeklinde bir bildirimde bulunulmak suretiyle onaylanması uygun bulunmuştur.

MADDE 2. - Bu Kanun yayımı tarihinde yürürlüğe girer.

MADDE 3. - Bu Kanun hükümlerini Bakanlar Kurulu yürütür.

AVRUPA YEREL TOPLULUKLAR VEYA YÖNETİMLER ARASINDA SINIRÖTESİ İŞBİRLİĞİ ÇERÇEVE SÖZLEŞMESİ

Dibaçe

İşbu Sözleşmeyi imzalayan Avrupa Konseyine üye Devletler,

Avrupa Konseyinin amacının, üyeleri arasında daha sıkı bir birlik sağlamak ve aralarındaki işbirliğini geliştirmek olduğunu dikkate alarak;

Avrupa Konseyi Statüsünün 1 inci maddesinde tanımlandığı üzere, bu amacın, özellikle idarî alandaki anlaşmalarla takip edileceğini dikkate alarak;

Avrupa Konseyinin, amacına ulaşırken, Avrupa'nın yerel topluluklarının veya yönetimlerinin katılımını sağlayacağını dikkate alarak;

Bu hedefe ulaşılmasında, sınırlardaki yerel ve bölgesel topluluk veya yönetimler arasında, bölgesel, kentsel ve kırsal kalkınma, çevrenin korunması, kamu tesis ve hizmetlerinin geliştirilmesi ve acil durumlarda karşılıklı yardım gibi alanlardaki işbirliğinin potansiyel önemini dikkate alarak;

Avrupa'daki yerel ve bölgesel yönetimler arasındaki işbirliğinin, söz konusu yönetimlerin görevlerini daha etkin bir şekilde yerine getirmelerini kolaylaştırdığını ve özellikle sınır bölgelerinin gelişmesine ve kalkınmasına katkıda bulunduğunu gösteren geçmiş tecrübeleri gözönüne alarak;

Bu tür bir işbirliğini mümkün olduğu kadar ileriye götürme ve böylece sınır bölgelerinin ekonomik ve sosyal gelişimine ve Avrupa halklarını birleştiren beraberlik ruhuna katkıda bulunma kararlılığıyla;

Aşağıdaki hususlarda mutabık kalmışlardır:

Madde 1

Âkit Taraflar, kendi yetki alanları içindeki yerel topluluk veya yönetimler ile diğer Âkit Tarafların yetki alanı içindeki yerel topluluk veya yönetimler arasındaki işbirliğini kolaylaştırmayı ve teşvik etmeyi taahhüt ederler. Taraflar, bu amaç için gerek duyulabilecek anlaşmalar ve düzenlemelerin, Tarafların her birinin farklı anayasal hükümleri de gözönünde tutularak, akdedilmesinin teşvikine çaba göstereceklerdir.

Madde 2

1. İşbu Sözleşme bakımından sınırötesi işbirliğini, iki veya daha fazla Âkit Tarafın yetki alanı içindeki yerel topluluk veya yönetimler arasındaki komşuluk ilişkilerini güçlendirmeye ve teşvike yönelik her türlü uyumlu eylem ve bu amaç için gerekli her türlü anlaşma veya düzenlemenin akdedilmesi anlamında kullanılacaktır. Sınırötesi işbirliği, yerel topluluk veya yönetimlerin iç hukuk tarafından tanımlanan yetkileri çerçevesinde gerçekleştirilecektir. Bu tür yetkilerin kapsamı ve özellikleri işbu Sözleşme tarafından değiştirilemez.

2. İşbu Sözleşme bakımından, “yerel topluluk veya yönetimler” terimi, yerel ve bölgesel görevleri ifa eden ve her bir Devletin iç hukukunda bu şekilde tanımlanan topluluklar, yönetimler veya organlar anlamında kullanılacaktır. Bununla birlikte, her Âkit Taraf, Sözleşmeyi imzalarken veya Avrupa Konseyi Genel Sekreterine yapacağı müteakip bir bildirimle Sözleşmenin uygulama kapsamına almak veya dışında tutmak niyetinde olduğu topluluk, yönetim veya organ, konu ve şekilleri belirleyebilir.

Madde 3

1. İşbu Sözleşme bakımından, Âkit Taraflar, 2 nci maddenin 2 nci fıkrası hükümleriyle bağlı kalmak kaydıyla, yerel topluluk veya yönetimlerin, Avrupa Konseyi çerçevesinde yerel topluluk veya yönetimler arasında yapılmış çerçeve anlaşmalardan esinlenen her türlü girişimini destekleyeceklerdir. Taraflar, gerekli görürlerse, Avrupa Konseyi bünyesinde yapılmış olan yerel topluluk veya yönetimler arasındaki işbirliğini kolaylaştırmaya yönelik ikili veya çok taraflı devletlerarası model anlaşmaları da dikkate alabilirler.

Akdedilen anlaşma veya düzenlemelerde, her bir Âkit Tarafın özel durumunun gerektirdiği herhangi bir değişiklik, işbu Sözleşmeye ek, 1.1’den 1.5’e ve 2.1’den 2.6’ya kadar numaralanmış model ve çerçeve anlaşma, statü ve mukaveleler esas alınabilir. Bu model ve çerçeve anlaşma, statü ve mukaveleler, sadece yönlendirme amacına hizmet etmekte ve bir anlaşma değeri taşımamaktadırlar.

- 2.** Âkit Taraflar, devletlerarası anlaşma yapılmasını gerekli görürlerse, bu anlaşmalar, diğer hususların yanı sıra, sınırötesi işbirliği ile ilgili yerel topluluk veya yönetimlerin yetkilerini kullanabilecekleri kapsam, şekil ve sınırları belirleyebilir. Her anlaşma, ayrıca, hükümlerinin uygulanacağı yönetim veya organları belirleyebilir.
- 3.** Yukarıdaki hükümler, Âkit Tarafların, ortaklaşa muvafakat etmeleriyle, başka sınırötesi işbirliği şekillerine başvurmalarını engellemez. Benzer şekilde, işbu Sözleşmenin hükümleri, mevcut işbirliği anlaşmalarını geçersiz kılacak şekilde yorumlanmamalıdır.
- 4.** Anlaşma ve düzenlemeler, Âkit Tarafların, uluslararası ilişkiler ve genel politika bakımından iç hukukunda belirlenmiş olan yetkilerini ve yerel topluluk veya yönetimlerin tabi oldukları kontrol ve denetim kurallarına gereken dikkat gösterilerek akdedilir.
- 5.** Bu amaçla, herhangi bir Âkit Taraf, işbu Sözleşmeyi imzalarken veya Avrupa Konseyi Genel Sekreterine müteakiben gönderilecek bir bildirimle, kendi iç hukukunda, ilgili yerel topluluk veya yönetimleri kontrol veya denetleme yetkisine sahip organları belirleyebilir.

Madde 4

Bütün Âkit Taraflar, sınırötesi işbirliğinin gelişmesini ve sorunsuz bir şekilde işleyişini engelleyebilecek hukukî, idarî ve teknik zorlukları gidermek için çaba gösterecek ve diğer Âkit Taraf veya Taraflara, durumun gerektirdiği ölçüde danışacaktır.

Madde 5

Âkit Taraflar, işbu Sözleşmenin hükümlerine uygun bir şekilde sınırötesi işbirliği içerisinde olan tüm yerel topluluk veya yönetimlere, ulusal düzeyde işbirliği yapılmıyormuşçasına aynı olanakları bahşetmenin yerindeliğini gözönünde bulunduracaklardır.

Madde 6

Bütün Âkit Taraflar, diğer bir Âkit Tarafın, işbu Sözleşmeden doğan yükümlülüklerini yerine getirmesini kolaylaştırmak amacıyla talep ettiği her türlü bilgiyi, mümkün olan en geniş ölçüde temin edecektir.

Madde 7

Bütün Âkit Taraflar, ilgili yerel topluluk veya yönetimlerin, işbu Sözleşme çerçevesinde kendilerine açık olan hareket olanakları konusunda bilgilendirilmelerini sağlayacaktır.

Madde 8

1. Âkit Taraflar, 3 üncü maddede sözü edilen anlaşma ve düzenlemelerle ilgili tüm bilgileri Avrupa Konseyi Genel Sekreterine iletacaktır.

2. Bir ya da daha çok Âkit Tarafça, işbu Sözleşmeye ya da model anlaşma ve düzenlemelere eklemeler yapmak ya da bunları genişletmek amacıyla yapılan bütün öneriler, Avrupa Konseyi Genel Sekreterine iletilecektir. Genel Sekreter, müteakiben bunları, işlem hakkında karar verecek olan Avrupa Konseyi Bakanlar Komitesine sunacaktır.

Madde 9

1. İşbu Sözleşme, Avrupa Konseyine üye devletlerin imzasına açık olacaktır. Sözleşme onay, kabul veya uygun bulmaya tabidir. Onay, kabul veya uygun bulma belgeleri, Avrupa Konseyi Genel Sekreterine teslim edilecektir.

2. İşbu Sözleşme, en az ikisinin aynı sınırı paylaşan Devlet olması koşuluyla, dördüncü onay, kabul veya uygun bulma belgesinin tesliminden üç ay sonra yürürlüğe girecektir.

3. İşbu Sözleşme, Sözleşmeyi müteakiben onaylayan, kabul eden veya uygun bulan imzacı Devlet bakımından; onay, kabul veya uygun bulma belgesinin teslim tarihinden üç ay sonra yürürlüğe girecektir.

Madde 10

1. İşbu Sözleşmenin yürürlüğe girmesinden sonra, Avrupa Konseyi Bakanlar Komitesi, oybirliği ile, Konsey üyesi olmayan herhangi bir Avrupa Devletini, Sözleşmeye katılmaya davet edebilir. Bu davetin yapılabilmesi için, Sözleşmeyi onaylamış her Devletin açık mutabakatı gerekmektedir.

2. Böyle bir katılım, katılım belgesinin Avrupa Konseyi Genel Sekreterine teslim edilmesi suretiyle gerçekleşecek ve belgenin teslim tarihinden üç ay sonra yürürlüğe girecektir.

Madde 11

1. Âkit Taraflardan herhangi biri, işbu Sözleşmeyi Avrupa Konseyi Genel Sekreterine muhatap bir bildirimde bulunmak suretiyle kendisi bakımından feshedebilir.

2. Böyle bir fesih, bildirimin Genel Sekretere ulaştığı tarihten altı ay sonra yürürlüğe girer.

Madde 12

Avrupa Konseyi Genel Sekreteri,

- a)** Herhangi bir imzayı;
- b)** Herhangi bir onay, kabul, uygun bulma veya katılım belgesinin tevdiini;
- c)** İşbu Sözleşmenin 9 uncu maddesi çerçevesindeki herhangi bir yürürlüğe giriş tarihini;
- d)** 2 nci maddenin 2 nci fıkrası veya 3 üncü maddenin 5 inci fıkrasındaki hükümlere istinaden yapılan herhangi bir beyanı;
- e)** 11 inci madde hükümlerine istinaden yapılan bildirimleri ve fesih keyfiyetinin yürürlüğe girdiği tarihi;

Avrupa Konseyi üyesi Devletlere ve işbu Sözleşmeye katılmış devletlere bildirir.

Yukarıdaki hükümleri kabul zımında, gereğince yetkili kılınmış aşağıda imzası bulunanlar bu Sözleşmeyi imzalamışlardır.

Aynı geçerlikte İngilizce ve Fransızca iki metin halinde Avrupa Konseyi arşivlerine konulacak tek nüsha olarak yirmi bir Mayıs bin dokuz yüz seksen tarihinde Madrid'de yapılmıştır. Avrupa Konseyi Genel Sekreteri, Avrupa Konseyine üye Devletlere ve katılmaya davet edilen her Devlete, işbu Sözleşmenin onaylanmış bir örneğini tevdi edecektir.

EKLER (1)

Yerel Topluluklar veya Yönetimler Arasındaki Sınırötesi İşbirliğine İlişkin Model ve Çerçeve Anlaşmalar, Statüler ve Mukaveleler

Model anlaşmalara ilişkin bu derecelendirilmiş sistem, anlaşmanın akdedildiği düzeye göre tanımlanan başlıca iki kategori arasında ayırım yapılarak tasarlanmıştır;

- Yerel ve bölgesel düzeyde sınırötesi işbirliğine ilişkin devletlerarası model anlaşmalar;
- Yerel topluluklar veya yönetimler arasındaki sınırötesi işbirliğine bir temel teşkil edecek çerçeve anlaşma, mukavele ve statüler.

(1) Sözleşmenin 3 üncü maddesinin 1 inci fıkrasının 2 nci paragrafında belirtildiği üzere, model ve çerçeve anlaşmalar, statüler ve mukaveleler, sadece yönlendirici mahiyette

olup bir anlaşma değeri taşımamaktadır.

Aşağıdaki tabloda gösterildiği üzere, sınırötesi işbirliğinin ve bölgesel sınırötesi irtibatın geliştirilmesine yönelik sadece iki devletlerarası model anlaşma Devletlerin münhasır yetkisi dahilindedir. Diğer devletlerarası anlaşmalar, yalnızca, yerel topluluk veya yönetimler arasında, ikinci kategoride yer alan anlaşma ve mukavele modellerinin akdedilmesine yönelik yasal bir çerçeve teşkil etmektedir.

1. DEVLETLERARASI MODEL ANLAŞMALAR

Model Anlaşmalar İçin Genel Hükümler

1.1. Sınırötesi işbirliğinin geliştirilmesine yönelik devletlerarası model anlaşma;

1.2. Bölgesel sınırötesi istişareye yönelik devletlerarası model anlaşma;

1.3. Yerel sınırötesi istişareye yönelik devletlerarası model anlaşma;

1.4. Yerel yönetimler arasında akdî sınırötesi işbirliğine yönelik devletlerarası model anlaşma;

1.5. Yerel yönetimler arasındaki sınırötesi işbirliğinin organlarına ilişkin devletlerarası model anlaşma.

2. Yerel Yönetimler Arasında Çerçeve Anlaşmalar, Statüler ve Mukaveleler

2.1. Yerel yönetimler arasında bir danışma grubu oluşturulmasına yönelik çerçeve anlaşma;

2.2. Sınırötesi yerel kamu işleri yönetiminde eşgüdümeye ilişkin çerçeve anlaşma;

2.3. Sınırötesi dernekler oluşturulmasına yönelik çerçeve anlaşma;

2.4. Sınır bölgelerindeki yerel yönetimler arasında mal ve hizmet sağlanmasına yönelik çerçeve mukavele (özel hukuk tipi);

2.5. Sınır bölgelerindeki yerel yönetimler arasında mal ve hizmet sağlanmasına yönelik çerçeve mukavele (kamu hukuku tipi);

2.6. Yerel yönetimler arasındaki sınırötesi işbirliği kurumlarının tesisine ilişkin çerçeve anlaşma;

1. DEVLETLERARASI MODEL ANLAŞMALAR

Giriş notu: Devletlerarası anlaşmalar sistemi, herşeyden önce, Devletlerin, yerel yönetimlerinin faaliyetleri bakımından uygun gördüğü içerik, şekil ve limitlerin tanımlanması ve sorun yaratabilecek hukukî belirsizliklerin bertaraf edilmesi amacını taşımaktadır. (Uygulanacak yasaların tanımı, yargı makamları, muhtemel temyiz yolları, vb.)

Ayrıca, ilgili Devletler arasında, yerel makamlar arasındaki sınırötesi işbirliğini geliştirmeye yönelik devletlerarası anlaşmaların akdedilmesi, aşağıdaki hususlar açısından kuşkusuz yararlı olacaktır:

- Bu tür işbirliği yöntemlerinin yasal olduğunun resmen tanınması ve yerel makamların, bu yöntemleri kullanmaya teşvik edilmesi;
- Kontrol veya denetim makamları tarafından yapılacak müdahalelerin amaç ve koşulları;
- Devletlerarası bilgi teatisi;
- Sınır bölgelerinde uyumlu eylemler için, bu tür işbirliği biçimleriyle diğer yöntemler arasında kurulabilecek bağlantılar;
- Sınırötesi işbirliğini engelleyen yasal kuralların veya yorumlarının düzeltilmesi vb.

Yukarıda tanımlanan çok seçenekli model anlaşmalar sistemi, Hükümetlere, sınırötesi işbirliğinin geliştirilmesi amacına yönelik devletlerarası anlaşmayı (1.1) temel almak ve söz konusu anlaşmayı muhtelif seçeneklerden (1.2'den 1.5'e kadar olan model anlaşmalar) biriyle desteklemek suretiyle, sınırötesi işbirliğini, kendi ihtiyaçlarına en uygun çerçeveye oturtmak olanağını sağlamaktadır. Devletler yalnız bir seçeneğe veya birden çok seçeneğe ya da seçeneklerin tamamına, aynı anda veya tedricen başvurabilirler. İskandinav ülkeleri örneğinde olduğu gibi, halihazırda benzer hukuk sistemlerine sahip devletler arasındaki anlaşmalarda ise, bu tür belirli anlaşmalara başvurmaya gerek duyulmayabilir.

1.1.'den 1.5'e kadar olan model anlaşmalar için genel hükümler

Madde a

1. İşbu anlaşmanın amaçları bakımından, “yerel yönetimler” terimi, her Devletin kendi iç hukuku çerçevesinde yerel görevler ifa eden yönetimler, topluluklar veya organlar anlamında kullanılacaktır.

2. İşbu anlaşmanın amaçları bakımından, “bölgesel yönetimler” terimi, her Devletin kendi iç hukuku çerçevesinde bölgesel görevler ifa eden yönetimler, topluluklar veya organlar anlamında kullanılacaktır.

Madde b

İşbu anlaşma, taraf Devletler arasında halihazırda yürürlükte olan ve özellikle bir uluslararası anlaşmayı temel alan muhtelif sınırötesi işbirliği şekillerine dokunmayacaktır.

Madde c

Taraflar, bölgesel ve yerel yönetimleri, söz konusu yönetimlere sağlanan faaliyet alanları hakkında bilgilendirecek ve anılan yönetimlerin bu faaliyetlerden yararlanmaları için yardımcı olacaklardır.

Madde d

“Üst düzey makamlar” terimi, işbu anlaşmada, Tarafların tayin ettiği denetim makamları anlamında kullanılacaktır.

Madde e

Yerel yönetimlerin, taraf Devletlerin iç hukuklarında tanımlanan yetkilerin kapsamı ve özelliği işbu anlaşmayla değiştirilemez.

Madde f

Her Devlet, işbu anlaşmanın uygulama kapsamı dışında tutulan coğrafi alanları, hedefleri ve işbirliği şekillerini her zaman belirleyebilir.

Bununla birlikte bu tür bir belirleme, hiçbir şekilde mevcut işbirliği çerçevesinde kazanılan haklara dokunmayacaktır.

Madde g

Taraflar, Avrupa Konseyi Genel Sekreterine, işbu anlaşma çerçevesinde görevlendirilen komisyonlar, komiteler ve diğer organların faaliyetleri hakkında bilgi vereceklerdir.

Madde h

Taraflar, tecrübelerin ışığında, sadece nota teatisi suretiyle işbu anlaşmada küçük değişiklikler yapabilirler.

Madde i

- 1.** Taraflardan her biri, diğer Tarafa, işbu anlaşmanın uygulamaya konması için, kendi iç hukuklarında yapılması zaruri işlemlerin tamamlanmasının akabinde bildirimde bulunacaktır ve işbu anlaşma, son bildirim tarihinden itibaren yürürlüğe girecektir.
- 2.** İşbu anlaşma, yürürlüğe giriş tarihinden itibaren beş yıllık bir süre için akdedilmiştir. Anlaşmanın süresinin dolmasından altı ay öncesinde fesih bildiriminde bulunulmadığı takdirde, işbu anlaşma, aynı şartlarla, zımnen, birbirini izleyen beş yıllık süreler için yenilenecektir.
- 3.** Fesih bildiriminde bulunan Taraf, bu bildirimin sadece belirli maddeler, coğrafi bölgeler veya faaliyet alanlarına uygulanacağını belirtebilir. Böyle bir durumda, işbu anlaşma, kalan bölümler bakımından, diğer Taraf veya Taraflarca, kısmi fesih bildirimini izleyen dört ay içinde feshedilmediği takdirde yürürlükte kalacaktır.
- 4.** Taraflar, her zaman, işbu anlaşmanın uygulanmasını belli bir süre için askıya alabilirler. Taraflar, benzer şekilde, belli bir komitenin faaliyetlerinin askıya alınmasını veya sona erdirilmesini kararlaştırabilirler.

1.1. Sınırötesi işbirliğinin geliştirilmesine yönelik devletlerarası model anlaşma

Giriş notu: İşbu anlaşma, genel temel hükümler içeren, tek başına veya aşağıda yer alan devletlerarası model anlaşmalardan bir veya daha fazlası ile birlikte akdedilecek bir devletlerarası model anlaşmadır.

..... ve Hükümetleri, Avrupa Yerel Toplulukları veya Yönetimler Arasında Sınırötesi İşbirliği Çerçeve Sözleşmesinde tanımlanan sınırötesi işbirliğinin yararlarının farkında olarak, aşağıdaki hususlarda mutabık kalmışlardır:

Madde 1

Taraflar, bölgesel ve yerel düzeyde sınırötesi işbirliği olanaklarını arama ve geliştirme yükümlülüğünü üstleneceklerdir.

Taraflar, sınırötesi işbirliği terimiyle, sınırın her iki tarafında yer alan bölgeler arasında

komşuluk ilişkilerine dayalı işbirliğini geliştirmek ve güçlendirmek için her türlü uyumlu idarî, teknik, ekonomik, sosyal ve kültürel tedbirleri ve bu alanda ortaya çıkabilecek sorunların halledilmesi amacıyla uygun anlaşmaların akdedilmesini anlamaktadırlar.

Bu tedbirler, diğerlerinin yanı sıra, bölgesel ve kentsel kalkınma koşullarının iyileştirilmesi, doğal kaynakların korunması, bir felaket veya afet durumunda karşılıklı yardımın sağlanması ve kamu hizmetlerinin iyileştirilmesi amacına yönelik olmalıdır.

Madde 2

Taraflar, karşılıklı istişare yoluyla, kendi yetki alanları dahilindeki bölgesel yönetimlere, işbirliği kurabilmelerinde gereken kaynakların temin edilmesi için çaba göstereceklerdir.

Madde 3

Taraflar, ayrıca, yerel yönetimlerin, işbirliği kurma ve geliştirme amaçlı faaliyetlerini teşvik etme yükümlülüğünü üstleneceklerdir.

Madde 4

İşbu anlaşma hükümlerine uygun olarak, sınırötesi işbirliği yürüten yerel ve bölgesel yönetimler, ulusal düzeyde işbirliği yapıyorlarmışcasına, aynı olanak ve korumadan yararlanacaklardır.

Taraflardan her birinin yetkili makamları, işbu anlaşma kapsamına giren sınırötesi işbirliğinin geliştirilmesinden sorumlu organların carî harcamalarının karşılanması için gereken kaynağın ayrılması için gerekli bütçe tahsisatını sağlayacaktır.

Madde 5

Taraflardan her biri, yerel sınırötesi işbirliğinin geliştirilmesini engelleyebilecek hükümlerde değişiklikler önerilmesi amacıyla, bu tür organ, komisyon veya kurumları mevcut ulusal mevzuat ve düzenlemeleri incelemekle görevlendirecektir. Bu kurumlar, özellikle denetim ve kontrol bakımından, üst düzey makamların müdahalesini düzenleyen malî ve gümrük düzenlemelerini, yabancı para ve sermaye transfer kural ve yöntemlerini geliştirmeye özellikle dikkate alacaklardır.

Taraflar, yukarıdaki paragrafta atıfta bulunulan adımları atmadan önce, gerekli görüldüğü takdirde, birbirlerine danışacaklar ve bilgi teatisinde bulunacaklardır.

Madde 6

Taraflar, sınırötesi işbirliği projelerinin başarısı için öncelikle halledilmesi gereken yerel önemi haiz sorunların çözüme ulaştırılmasında, hakemlik veya diğer yolları kullanarak çaba göstereceklerdir.

1.2. Sınırötesi bölgesel istişareye yönelik devletlerarası model anlaşma

Giriş notu: İşbu anlaşma tek başına veya bir ya da daha çok devletlerarası model anlaşma (1.1'den 1.5' e kadar metinler) ile birlikte akdedilebilir.

Madde 1

Bu metin ekinde tanımlanan bölgeler arasındaki sınırötesi istişareyi geliştirmek için, Taraflar, bir karma komisyon (bundan sonra "Komisyon" olarak anılacaktır) ve gerekirse, sınırötesi istişareyle ilgili konularla ilgilenmek üzere bir ya da daha çok bölgesel komite (bundan sonra "Komiteler" olarak anılacaktır) kuracaklardır.

Madde 2

1. Komisyon ve Komiteler, üyeleri Taraflarca seçilen heyetlerden oluşacaktır.

2. Komisyon heyetleri, en azından 3'ü bölgesel yönetimleri temsil eden, en fazla 8 üyeden oluşacaktır. Komite heyetlerinin başkanı veya temsilcileri, Komisyon çalışmalarına danışman sıfatıyla katılacaklardır.

3. Komiteler, her biri üye içeren heyetten oluşacak ve Komisyonun, işbu anlaşma kapsamına giren sınır bölgelerindeki bölgesel ve yerel makamlarla mutabakat içindeki teşvikiyle kurulacaklardır. Komite heyetleri, bu makamların ya da bölgesel ve yerel organların temsilcilerinden oluşacaktır. Heyet üyelerinden biri, merkezî makamlar tarafından atanacaktır.

Bu üye, mümkün olduğu ölçüde, Komitelerin sorumluluğu altındaki sınır bölgelerindeki merkezî makamları temsil eden organlar içinden seçilecektir.

4. Komisyon yılda en az bir kez toplanacaktır. Komiteler, yılda iki defadan az olmamak kaydıyla, gerekli görüldüğünde toplanacaktır.

5. Komisyon ve Komiteler, iç tüzüklerini kendileri belirleyeceklerdir.

Madde 3

Taraflar, kendi komisyon heyetlerinin masraflarını karşılayacaktır.

Komite heyetlerinin masrafları, bu heyetleri oluşturan makamlar tarafından karşılanacaktır.

Madde 4

Komisyon ve Komitelerin çalışmalarında eşgüdüm ve sürekliliğin sağlanması amacıyla, Taraflar, ihtiyaç duydukları takdirde, oluşumu, merkezi, çalışma şekli ve finansmanı Komisyonca önerildiği şekilde kendi aralarında yapılan bir ad-hoc düzenlemeyle belirlenen bir sekretarya kuracaklardır. Taraflar bir mutabakata varamadıkları takdirde, Komisyonun kendisi böyle bir Sekretarya kurabilir.

Madde 5

İşbu anlaşmanın kapsamı dahiline giren sınır bölgeleri anlaşmanın Ek'inde belirlenecek, bunun muhtevası sadece bir nota teatisiyle değiştirilebilecektir.

Madde 6

1. Sınırötesi istişare çerçevesinde ele alınan konular, aşağıdaki alanlarda ortaya çıkabilecek konular olacaktır:

- Kentsel ve bölgesel kalkınma;
- Ulaştırma ve iletişim (kamu taşımacılığı, yollar ve otobanlar, müşterek havaalanları, su yolları, deniz limanları vb.);
- Enerji (enerji santralleri, doğal gaz, elektrik ve su kaynakları);
- Doğanın korunması (koruma gerektiren yerler, dinlenme alanları, doğal parklar vb.);
- Suyun korunması (kirlilik denetimi, arıtma tesisleri vb.);
- Atmosferin korunması (hava kirliliği, gürültünün azaltılması, gürültüden arındırılmış bölgeler vb.);
- Öğrenim, eğitim ve araştırma;
- Kamu sağlığı (örneğin bir bölgedeki tıbbî olanakların diğer bir bölgenin sakinleri tarafından kullanılması);

- Kùltür, iş-dışı zaman ve spor (tiyatrolar, orkestralar, spor merkezleri, tatil evleri ve kampları, gençlik merkezleri vb.);
- Afetlerde kurtarma çalışmalarında karşılıklı yardım (yangın, sel, salgın hastalık, uçak kazaları, deprem, dağ kazaları vb.);
- Turizm (turizmin geliştirilmesi için ortak projeler);
- Sınır çalışanlarını ilgilendiren sorunlar (ulaşım olanakları, konut, sosyal güvenlik, vergilendirme, istihdam, işsizlik vb.);
- Ekonomik projeler (yeni sanayi vb.);
- Muhtelif projeler (çöp arıtma tesisi, kanalizasyon vb.);
- Tarım sisteminin geliştirilmesi;
- Sosyal olanaklar.

2. Taraflar, sadece bir nota teatisiyle, bu listenin değiştirilmesine karar verebilirler.

Madde 7

- 1.** Aksi öngörülmediği takdirde, komisyon, komiteler için programlar hazırlanması, ilgili merkezî yönetimler ve işbu anlaşmanın yürürlüğe girmesinden önce kurulmuş karma komisyonlarla eşgüdüm ve irtibat gibi genel konular ve ilke meseleleriyle ilgilenme sorumluluğunu taşıyacaktır.
- 2.** Komisyon, özellikle, kendisinin veya Komitelerin tavsiye kararları ile uluslararası anlaşmalar akdedilmesine yönelik projelerin, ilgili Hükümetlere uygun bir şekilde iletilmesinden sorumlu olacaktır.
- 3.** Komisyon, belirli soruların araştırılmasında, uzmanların hizmetlerinden yararlanabilir.

Madde 8

- 1.** Komitelerin aslî görevi, 6 ncı maddede tanımlanan alanlarda ortaya çıkan sorunları araştırmak ve buna bağlı olarak öneri ve tavsiyelerde bulunmaktır. Bu tür sorunlar, komiteye, komisyon tarafından veya Tarafların merkezî, bölgesel veya yerel makamları ile kurumlar, dernekler ve diğer kamu veya özel organlar tarafından iletilebilir. Komiteler, meseleleri re'sen de ele alabilirler.

2. Komiteler, bu konuların incelenmesi amacıyla, çalışma grupları teşkil edebilirler. Ayrıca, uzman hizmetlerinden yararlanabilirler ve hukukî görüş veya teknik rapor isteyebilirler.

Komiteler, mümkün olan en geniş şekildeki istişarelerle, ilgili nüfusun çıkarlarıyla uyumlu sonuçlar elde etmeye çalışacaklardır.

Madde 9

- 1.** Komiteler, Komisyona, kendilerine iletilen konular ve varılan sonuçlar hakkında bilgi vereceklerdir.
- 2.** Komiteler, varılan sonuçların, Komisyon veya ilgili Hükümetlerin kararını gerektirmesi halinde, Komisyona tavsiyelerde bulunacaktır.

Madde 10

- 1.** Gerek Komisyon, gerek Komiteler, üyelerinin Tarafların mevzuatı uyarınca yetkili kılınmış bulunmaları koşuluyla, üyelerin mutabakatı ile kendilerine havale edilen ortak menfaati haiz sorunların çözümlenmesinde yetkili kılınacaklardır.
- 2.** Komisyon ve Komiteler, bu hususta alınan kararlar hakkında bilgi teatisinde bulunacaklardır.

Madde 11

- 1.** Komisyon ve Komite heyetleri, 7/2. ve 9/2. maddelere uygun olarak yapılan tavsiyeler veya hazırlanan anlaşmalar üzerinde yetkili makamlarca alınan tedbirler hakkında bilgi teatisinde bulunacaklardır.
- 2.** Komisyon ve Komiteler, yetkili makamlarca alınan, 1 inci fıkrada atıfta bulunulan tedbirler için gereken faaliyetleri dikkate alacaklardır.

1.3. Yerel sınırötesi istişareye yönelik devletlerarası model anlaşma

Giriş notu: İşbu anlaşma, tek başına veya diğer bir veya daha çok devletlerarası model anlaşma (1.1'den 1.5'e kadar metinler) ile birlikte akdedilebilir.

Madde 1

Sınırların her iki tarafındaki yerel yönetimler arasında daha geniş bir bilgi teatisini ve istişareler geliştirilmesini sağlamak için, Taraflar, söz konusu yönetimlere, ortak menfaati

ilgilendiren sorunları, danışma komiteleri aracılığıyla, birlikte incelemeleri çağrısında bulunurlar.

Madde 2

Söz konusu komitelerin iç tüzükleri, üyelerince kararlaştırılacaktır. Komite çalışmaları hakkında üst düzey makamlarla bağlantı kurulacak veya bu makamlar çalışmalardan haberdar edileceklerdir.

Danışma komiteleri, bölgesel sınırötesi danışma komisyonları bulunan bölgelerde, komisyon çalışmalarıyla, bu komisyonlarca kararlaştırılacak şekilde bağlantılı olacaklardır. Komisyonlar da, benzer şekilde, danışma komitelerinin çalışmalarına yardım edeceklerdir.

Sınırötesi işbirliği kapsamında akdedilen özel devletlerarası anlaşmaların uygulanması çerçevesinde, danışma organı olarak da hareket edebilirler.

Madde 3

Danışma komitelerinin görevi, her iki taraf için bilgi teatisi ve istişareler düzenlemenin yanı sıra, ortak menfaati ilgilendiren konuları incelemek ve ortak amaçlar belirlemektir.

Faaliyetlerinde, üyelerinin sorumluluklarına saygı hâkim olacak ve hiçbir yetki devri söz konusu olmayacaktır.

Söz konusu komitelerin üyeleri, bununla birlikte, kendi faaliyetlerine yön verecek önlem ve sınırlamalar ile izlenmesini istedikleri ön istişare usullerini, işbirliği anlaşmaları çerçevesinde, birlikte kararlaştırabilirler.

Madde 4 (Alternatif)

İlgili yerel yönetimler, bu danışma komitelerinin çalışmalarına yardımcı olunmak üzere, iç hukuk çerçevesinde kendilerine tanınan yetkilerin sınırı dahilinde, aralarındaki işbirliği için bir yasal çerçeve oluşturmak amacıyla dernekler kurabilirler.

Bu tür dernekler, ilgili Devletlerden herhangi birinde derneklere uygulanan medenî hukuk veya ticarî hukuka tabi olarak kurulurlar. Seçilen yasal sistemin uygulanmasında, dernek üyelerinin uyruğu ile ilgili koşullar, formaliteler ve yetkilendirmelerle ilgili bir durum ortaya çıktığında, bu hususlar gözardı edilmelidir.

İkinci maddeye uygun olarak üst düzey makamlara sağlanan bilgiler, işbu maddede değinilen derneklerin faaliyetleriyle ilgili tüm bilgileri kapsayacaktır.

1.4. Yerel yönetimler arasında akdî sınırötesi işbirliğine yönelik devletlerarası model anlaşma

Giriş notu: İşbu anlaşma, tek başına veya diğer veya daha çok devletlerarası model anlaşma (1.1'den 1.5'e kadar metinler) ile birlikte akdedilebilir.

Madde 1

Yerel yönetimler arasındaki sınırötesi işbirliği, diğerlerinin yanı sıra, idarî, ekonomik veya teknik mukavelelerle yürütülecektir.

Madde 2

Sınırötesi işbirliği mukaveleleri, yerel yönetimler tarafından, iç hukuk çerçevesinde yetkilerinin sınırları dahilinde akdolunacaktır.

Bu mukaveleler, diğer hususların yanısıra, mal ve hizmet temini, ortak faaliyette bulunma, taraf Devletlerden birinin medenî veya ticarî hukukuna tabi dernekler kurulması veya bu derneklere üyelik ile ilgili olacaktır.

Madde 3

Bu tür bir mukavelenin Tarafları, söz konusu mukaveleye uygulanacak mevzuatı, bu anlaşmaya Taraf Devletlerden birinin (özel ve kamusal) borçlar hukukuna başvurarak belirleyeceklerdir.

Aynı zamanda, uygulanacak kanunun bağlayıcılık taşımayacak hükümlerini de, gerekli olduğu ölçüde belirleyeceklerdir.

Uygulanacak hukuk, mukavelede bu hususta bir hüküm bulunmaması halinde, aslî hizmeti sağlayan yerel yönetimin, bunun da bulunmaması halinde ise en fazla malî katılımda bulunan yerel yönetimin Devletin hukuku olacaktır.

Mukaveleye taraf yerel yönetimlere tabi kişiler, herhalükarda, bu yönetimlerin kendilerine kaynak veya hizmet verme görevlerini yerine getirmiş olmaları durumunda yararlanabilecekleri hususlar için söz konusu yönetimler aleyhine işlem başlatma veya bu yönetimlerden talepte bulunma haklarını saklı tutacaklardır. Aleyhinde girişimde bulunulan veya tazminat talep edilen yerel yönetimler, kaynak veya hizmetlerin

temininden sorumlu yerel yönetimler aleyhinde işlem başlatma hakkına sahip olacaktır.

Madde 4

Mukavele aktedilmesi veya değiştirilmesiyle ilgili öneriler, aynı zamanda, Devletlerin her birinde üst düzey makamların müdahalesini düzenleyen olağan kurallara tabi olacaktır.

Bununla birlikte, mukavele için taraf yönetimlerden herhangi bir onay istenmeyecektir. Bir üst düzey makam tarafından alınan ve bir sınırötesi işbirliği mukavelesinin aktedilmesini veya uygulamasını önleyebilecek ya da feshine neden olabilecek her karar, ilgili diğer Devletlerdeki üst düzey makamlarla önceden danışmada bulunulmasını gerektirecektir.

Madde 5

Bir uyuşmazlık halinde, yetkili yargı makamı, uygulanmakta olan hukuk tarafından belirlenecektir. Bununla birlikte sınırötesi işbirliği mukaveleleri, hakemlikle ilgili hükümler içerebilir. Bu tür hükümler bulunsa da, mukaveleden yararlananlar ve üçüncü taraflar, tabi oldukları Devletin yerel yönetimlerine karşı yürürlükte bulunan yasal yollara başvurma hakkını saklı tutacaklar, kusurlu olan Tarafa rücu etme hakkı söz konusu yönetimlere ait olacaktır.

Üst düzey makamlar, hangi uyrukluğa taşıyan mahkeme tarafından verilmiş olursa olsun, yargı kararlarının zamanında uygulanması için, kendi yetkileri dahilindeki tüm tedbirleri alacaklardır.

Madde 6

İşbu anlaşma çerçevesinde aktedilen mukaveleler, söz konusu anlaşmanın feshedilmesinin akabinde de geçerli olacaktır. Bununla birlikte, mukavelelerde, işbu anlaşmanın feshedilmesi halinde taraflara 5 yıl önceden bildirimde bulunmak kaydıyla bu tür mukaveleleri sona erdirme yetkisi veren bir hüküm bulunacaktır.

Taraf Devletler, bu hükmü uygulamak yetkisine sahip olacaklardır.

1.5. Yerel yönetimler arasındaki sınırötesi işbirliğinin organlarına ilişkin devletlerarası model anlaşma

Giriş notu: İşbu anlaşma, tek başına veya diğer bir veya daha çok devletlerarası model anlaşma (1.1'den 1.5'e kadar metinler) ile birlikte akdedilebilir.

Madde 1

Yerel yönetimler veya diğer kamu hukuku kurumları, iç hukukun bir dernek veya konsorsiyum vasıtasıyla yerine getirilmesine cevaz verdiği amaçlarla, diğer bir Tarafın ülkesinde kurulan yerel yönetim dernek ve konsorsiyumlarına, söz konusu Tarafın iç hukukuna uygun olarak katılabilirler.

Madde 2

Birinci maddede atıfta bulunulan dernek veya konsorsiyumlar, üyelerinin yetki sınırları dahilinde, ilgili Taraflar her birinin ülkesinde, kuruluş amaçlarına uygun faaliyetler yürütebileceklerdir. Bunu yaparken, bulundukları Devlet tarafından herhangi bir istisna getirilmemişse, bu Devlet'in kurallarına tabi olacaklardır.

Madde 3

1. Dernek veya konsorsiyumların kuruluş belgeleri, dernek statüsü ve bu statüde yapılacak değişiklikler, katılan tüm yerel yönetimlerin üst düzey makamlarının onayına tabi olacaktır. Aynı durum, mevcut bir dernek veya konsorsiyuma katılma durumunda da geçerli olacaktır.

2. Söz konusu belgeler ve belgelerin onay keyfiyeti, her ülkenin olağan ilan düzenlemelerine uygun olarak, ilgili topluluklara duyurulacaktır. Aynı durum, resmî merkez değişiklikleri ile dernek veya konsorsiyum adına hareket etmeye yetkili kişilerle bu kişilerin yetkilerinin sınırlarıyla ilgili kararlara da uygulanacaktır.

3. Yukarıdaki belgeler, yürürlükte olacağı Devletlerin herbirinde kullanılan resmî dillerde hazırlanacaktır. Bu metinlerin her biri aslı değerinde olacaktır.

Madde 4

1. Dernek statüsü, dernek veya konsorsiyumun hukukî ilişkilerini düzenleyen kuralları belirleyecektir. Söz konusu statü, birinci madde uyarınca, ilgili mevzuatın gerektirdiği konuları kapsayacaktır.

Bu statüde, herhalükarda, derneğin üyeleri, ismi ve merkezi belirtilecektir. Dernek veya konsorsiyumun amacı ve varsa tesislerinin işlevleri ve yeri, bu statüde belirtilecektir. Söz konusu statü, işletme ve yönetim organlarının ne şekilde tayin edileceğini, üyelerinin yükümlülüklerinin boyutunu ve ortak harcamalara katkılarını belirleyecektir. İşletme birimlerinde, her ülkenin üye yerel yönetimlerinden en az bir temsilci bulunacaktır.

Dernek statüsü, GenelKurulun oluşumu ve müzakere usulleri ile oturum zabıtlarının, fesih ve tasfiye yöntemlerinin şekillerini ve bütçe ve hesapları düzenleyen kuralları belirleyecektir.

2. Statüde, ayrıca, üyelerin, derneğe olan borçlarını ve bu üyeler için veya onların adına dernek tarafından yapılan yatırımlar veya harcamalar dikkate alınarak uzmanlar tarafından tespit edilecek tazminatı derneğe ödemeleri üzerine, yine statüde belirlenecek bir ön bildirim süresi içerisinde dernekten ayrılmalarını mümkün kılan bir hüküm bulunacaktır. Statüde, ayrıca, üyelerin, yükümlülüklerini yerine getirmemeleri nedeniyle ihraç edilmelerini veya üyeliklerine son verilmelerini düzenleyen kurallar da belirlenecektir.

Madde 5

Taraflar, kamu politikaları ve kamu güvenliği gereklerine tabi olmak kaydıyla, kendi ülkelerinde dernek veya konsorsiyumun görevini ifa etmesi için gerekli izni vermeyi taahhüt ederler.

Madde 6

Dernek veya konsorsiyumların, iç hukuk uyarınca, bir Devlet ülkesindeki görevlerini o Devletin üye yerel yönetimlerinin yararına olacak şekilde ifası için gereken bazı yetki, hak veya avantajlardan yararlanamamaları halinde, söz konusu yerel yönetimler, anılan yetki, hak veya avantajları kullanmak veya güvence altına almak amacıyla, dernek veya konsorsiyum için veya bunlar adına hareket etme hak ve görevine sahip olacaktır.

Madde 7

1. Dernek veya konsorsiyum üzerindeki denetim veya kontrol yetkileri, merkezlerinin bulunduğu Devletin sorumlu makamları tarafından, iç hukuka uygun olarak kullanılacaktır. Bu makamlar, aynı zamanda diğer Devletlerin yerel yönetimlerinin çıkarlarının korunmasını da temin edeceklerdir.

2. DiğerDevletlerin yetkili makamları, dernek veya konsorsiyumun faaliyet ve kararları ile denetim ve kontrol uygulaması sırasında yapılan işlemlerle ilgili bilgi edinme hakkına sahip olacaklardır.

Özellikle, dernek veya konsorsiyum organlarınca yapılan toplantılarda kabul edilen metinler ile toplantı tutanaklarını ve varsa yıllık hesapları ve bütçe taslağını, iç hukukun, söz konusu belgeleri, denetim ve kontrolden sorumlu makamlara ibraz etme mecburiyeti getirdiği durumlarda, talep edebileceklerdir. Dernek veya konsorsiyumun organları ve

denetim ve kontrol makamları ile doğrudan temas kurabilecekler, söz konusu organlara gözlemlerini sunabilecekler veya belirli zaman veya konularda kendilerine doğrudan danışılmasını talep edebileceklerdir.

3. Diğer Devletlerin yetkili makamları, dernek veya konsorsiyuma, kendi yargı yetkileri dahilindeki makamların, dernek veya konsorsiyumda yer almaya devam etmesine karşı olduklarını duyurma hakkına da sahip olacaktır. Usulüne uygun şekilde gerekçelendirilen bu yönde bir bildirim, ihraç etmeye temel sayılacaktır ve bu durum, derneğin statüsünde belirtilecektir. Bu maddenin 1 inci ve 2 nci fıkralarında anılan makamlar da, dernek veya konsorsiyumun yönetim organlarında bir temsilciyle temsil edilecektir; bu temsilci, bütün organların toplantılarına katılmaya ve toplantı gündem ve tutanaklarını almaya yetkili olacaktır.

Madde 8

Dernek veya konsorsiyuma, statüye uygun bir şekilde, üyelerinin ülkelerinde teslim edilen mal veya hizmetler bu dernek ve konsorsiyumların kendi sorumluluğunda ve üyelerin bu konudaki yükümlülüklerini tamamen ortadan kaldıracak şekilde sağlanacaktır. Dernek veya konsorsiyum, yararlananlara veya üçüncü kişilere karşı da sorumlu olacaktır. Bununla birlikte, söz konusu üçüncü taraflar, kendileri için veya kendileri adına mal veya hizmet temin edilen yerel yönetimlere karşı, söz konusu yönetimlerin kendilerine mal veya hizmet sağlama yükümlülüğü bulunması halinde yararlanacakları her türlü işlem ve yasal yollara başvurma hakkını saklı tutacaklardır. Kendisine bu tür bir girişim veya başvuru yöneltilen yönetimler, bizzat derneğe karşı işlem başlatabilirler.

Madde 9

1. Dernek veya konsorsiyumun faaliyetlerine ilişkin olarak dernek ve üyeleri arasında veya birkaç üye arasında çıkan ihtilaflarda uzlaşma sağlanamadığı takdirde, ihtilaf, derneğin veya konsorsiyumun merkezinin yer aldığı Devletin idarî ve adlî makamlarına intikal ettirilecektir.

2. Birinci fıkrada anılanlar dışındaki tüm ihtilaflar, ilgili taraflar bu tür ihtilafları kendilerinin tayin edeceği bir mahkemenin önüne götürmeye karar vermedikleri takdirde, taraf Devletlerde uygulanan olağan kurallara uygun olarak, idarî ve adlî makamlara intikal ettirilebilir.

3. Taraf Devletler, yukarıdaki hükümlerle ilgili idarî ve adlî kararların ülkelerinde uygulanmasını sağlamak için gerekli önemleri alacaklardır.

Madde 10

İşbu anlaşmaya uygun olarak oluşturulan dernek veya konsorsiyumlar, 7 nci maddenin 3 üncü fıkrasında yer alan hükümler saklı kalmak kaydıyla, işbu anlaşmanın feshinden sonra da yürürlükte kalacaktır.

2. YEREL YÖNETİMLER ARASINDA ÇERÇEVE ANLAŞMALAR, STATÜLER VE MUKAVELELER

Giriş notu :

Yerel yönetimler için öngörülen çerçeve anlaşmalar, statüler ve mukaveleler

Devletler gibi, yerel yönetimlere de, anlaşma ve mukavele seçenekleri sunulabilir. Aslında, halihazırda aktedilmiş olan biraraya toplanmış olan anlaşmalara ilişkin belgelerin kayda değer hacmi de gösterdiği üzere, böyle bir seçenek, halen bazı ülkelerde mevcuttur.

Önerilen sistem, yerel sınırötesi işbirliğine ilişkin farklı derece ve formüllere tekabül eden altı çerçeve anlaşma, mukavele ve statüden oluşmaktadır. Bu çerçeve anlaşmalar, ulusal mevzuatın kapsamı ve durumuna göre, ya hemen uygulamaya konulabilir, ya da uygulamalarını düzenleyen bir devletlerarası anlaşmanın kabulüne tabi tutulabilirler.

Genel olarak, zorunlu görünmediği durumlarda bile, devletlerarası anlaşmaların aktedilmesi, bu anlaşmaların yerel yönetimlerce kullanılabileceği koşulların belirlenmesine yardımcı olabilecektir. Herhalükarda, bir devletlerarası anlaşmanın akdi, 2.6 numaralı anlaşmaya (sınırötesi işbirliğinin organları) başvurulması için bir önkoşul olarak görülebilir.

Yerel yönetimler için öngörülen bu çerçeve anlaşmalar sistemi, devletlerarası model anlaşmalarla uyum içindedir. Her çerçeve anlaşmanın giriş bölümünde, devletlerarası anlaşmalara atıfta bulunmaktadır.

Bu şekilde, yerel düzeyde oluşturulan anlaşma ve organların, bölgesel ve ulusal düzeyde kurulacak sınırötesi danışma kurumlarına dahil edilmesi mümkün olabilecektir. Örneğin, yerel irtibat komiteleri (2.1 numaralı çerçeve anlaşma), bölgesel sınırötesi istişareye yönelik devletlerarası model anlaşmada (1.2) öngörülen Komisyon, Komite ve çalışma

gruplarının bünyesine dahil edilebilir.

Ayrıca, bu model anlaşmalar, her özel durumda ortaya çıkabilecek sorunların tamamına topluca bakmak mümkün olmadığından, şematik bir temelde düzenlenmiştir. Çerçeve anlaşmalar, değerli bir rehber olmakla birlikte, onları kullanan yerel yönetimlerce karşılaşılan ihtiyaçlara göre değiştirilebilirler.

Benzer şekilde, yerel yönetimler, yurttaşların, sosyo-kültürel alanda sınırlanmış istişareye katılımlarını teşvik yollarını belirlemelidir. Bu tür bir katılım sınırlanmış işbirliğine kimi zaman ciddi şekilde zarar veren psikolojik engellerin üstesinden kesinlikle gelecektir. Halkın ilgisiyle desteklenen istişare, sağlam bir temelden de yararlanacaktır. Kamuoyu katılımını teşvik etmenin bir yolu dernek kurmak olabilir. Bu nedenle, çerçeve anlaşmalardan biri (2.3), özel hukuka tabi dernek kurulmasına ilişkindir.

2.1. Yerel yönetimler arasında bir danışma grubunun kurulmasına ilişkin çerçeve anlaşma

Giriş notu: Böyle bir grubun kurulması, normal olarak, devletlerarası anlaşmalara ihtiyaç duyulmadan mümkündür. Böyle bir imkânın birçok örneği mevcuttur. Bununla birlikte, yasal veya diğer birtakım belirsizlikler mevcutsa, devletlerarası bir anlaşma, bu tür istişarelerin yapılabileceği koşulları sağlayacaktır. (model anlaşma 1.3'e bakınız).

Topluluğun amacı ve merkez

Madde 1

İşbu Anlaşmaya Taraf yerel yönetimler, yetkileri dahilindeki aşağıdaki alanlarda gösterdikleri çabalarını koordine etmeyi taahhüt ederler (sorumluluk alan('lar)ını belirleyiniz veya "yerel sorunlara" atıfta bulununuz). Bu amaçla, işbu anlaşmayla, merkezi’de olan ve bundan sonra “Grup” olarak anılacak bir Danışma Grubu kurmaktadırlar.

Grubun görevi, üyeleri arasında, bir önceki alt-paragrafta belirtilen alanlarda, bilgi teatisi, eşgüdüm ve istişareler sağlanması olacaktır. Üye yönetimler, grubun görevini ifa etmesi için gereken her türlü bilgiyi sağlamayı ve yukarıda belirtilen alanları etkileyen karar ve önlemlerin alınmasından önce, Grup yoluyla birbirleriyle istişarede bulunmayı taahhüt ederler.

Üyelik

Madde 2

Katılan her yerel yönetim, Grupta, kendisi tarafından atanan kadar üyeden oluşan bir heyetle temsil edilecektir. Heyete, Grup kabul ederse, özel sosyo-ekonomik organların temsilcileri ve uzmanlar eşlik edebileceklerdir. (bu alternatif, yerel yönetimler dışındaki birimleri, üyelik kapsamı dışında tutmakta ve bu da, bu düzenlemeyi, 2.3'te ele alınan özel hukuk derneğinden ayırmaktadır.)

Başka bir alternatif: Her heyetin üye sayısı değişebilir. Üyelik yolu, işbu anlaşmayla kendisini bağlayan yerel ve bölgesel yönetimler, sosyo-ekonomik gruplar ve özel kişiler için açık olacaktır. Grup, yeni üyelerin katılımına karar verecektir. Her heyete, Grup kabul ederse, özel kurumların temsilcileri ve uzmanlar eşlik edebilirler.

Görev alanları

Madde 3

Grup, 1 inci maddede belirtilen tüm konuları ele alabilir. Üzerinde uzlaşma sağlanan tüm konular ve Grubun ilgili makam veya gruplara yönelik olarak yapılmasına karar verdiği tüm tavsiyeler tutanaklara kaydedilecektir.

Grup, yetkisi dahilindeki konularda çalışmalar ve araştırmalar yürütmek konusunda yetkili olacaktır.

Madde 4

Grup üyeleri, Grubu, tam olarak tanımlanmış uygulamaya yönelik işlemleri ifa etmekle görevlendirebilir. Grup, aynı zamanda, kendisine diğer kurumlar tarafından havale edilen görevleri de yerine getirebilir.

Madde 5

Grup, kendi iç tüzüğünü hazırlayacaktır.

Madde Grup, genel bir kural olarak, yılda iki kez ya da üyelerinin, üçte bir çoğunlukla, gündeme yeni bir madde dahil edilmesi talebi üzerine toplanacaktır.

Toplantı duyurusu ve gündemi, bütün temsil edilen kurumların müzakerelere hazırlanabilmesi için, toplantıdan en az 15 gün önce dağıtılmalıdır.

Madde 7

Grup, üyeleri arasından, üyeliği ve yetkileri kendisi tarafından belirlenecek sürekli bir

büro tayin edecektir.

Başkanlığı kimin üstleneceği iç tüzüğe göre belirlenecek, iç tüzüğün uygulanmadığı durumlarda ise, Başkanlık, en yaşlı üye tarafından yürütülecektir.

Grup dışı kişiler ve üst yönetimlerle ilişkiler

Madde 8

Grup, Grup dışındaki kişilerle ilişkilerinde, iç tüzükte başka türlü belirtilmedikçe, Başkan tarafından temsil edilecektir. Grup üyelerinin bağlı oldukları üst yönetimler, Grup çalışmaları hakkında talep ettikleri bilgileri Gruptan sağlayabilirler ve Grup toplantılarına bir gözlemci göndermeye yetkilidirler.

Sekretarya ve malî konular

Madde 9

Sekretarya hizmetleri, üye kurumlardan biri tarafından (her yıl yenileme sistemi uygulanarak ya da uygulanmadan) yürütülecektir.

Her yönetim, sekretarya hizmetlerinin maliyetinin karşılanmasına, aşağıda belirtilen şekilde katkıda bulunacaktır:

.....

Bilgi ve belgeler, ilke olarak Grubun çıktığı Devletin dilinde dağıtılacaktır.

Katılma ve çekilme

Madde 10

Grup üyeliği, işbu anlaşmaya katılan diğer yerel ve bölgesel yönetimlere açık olacaktır. Yeni üyelerin katılımı hakkında Grup karar verecektir.

Madde 11

Herhangi bir üye, Başkana bildirimde bulunmak suretiyle Gruptan çekilebilir. Bir üyenin Gruptan çekilmesi, Grup tarafından başka yönde bir karar verilmedikçe, Grubun çalışmasını etkilemeyecektir.

Madde 12

Taraflar, Avrupa Konseyi Genel Sekreterini işbu anlaşmanın aktinden haberdar edecek ve anlaşma metnini kendisine temin edeceklerdir.

2.2. Sınırötesi yerel kamu işlerinin yönetiminde eşgüdümeye ilişkin çerçeve anlaşma

Giriş notu: Bazı devletlerde, bu tür sınırötesi işbirliği anlaşmalarının aktedilmesi halûhazırda mümkündür. Hal böyle değilse, bu tür bir anlaşmanın kullanılabileceği koşullar, devletlerarası bir anlaşma çerçevesinde tanımlanmalıdır. (1.3 numaralı model anlaşmaya bakınız.)

Anlaşmanın amacı

Madde 1

1. Madde, anlaşma amacını (örneğin sınır bölgelerinin uyumlu kalkınmasını) ve ilgili alanları belirler.

Anlaşmanın kapsadığı coğrafi alanlar

Madde 2

2. Madde, anlaşmanın, sınırın her iki tarafında (ya da her üç tarafında) kapsadığı coğrafi alan belirlemelidir.

Taahhütler

Madde 3

3. Madde, anlaşmanın amaçlarına (Madde 1) ulaşılmasını sağlayacak yolları tanımlamalıdır. Anlaşmanın maddî amacına göre, aşağıdaki taahhütler belirtilebilir:

- Taraflar, yetkileri ve kendileri tarafından yönetilen coğrafi alanın sınırları dahilinde almak zorunda oldukları birtakım önlemler hakkında karar almadan önce bir ön istişare prosedürüne uymayı taahhüt ederler;
- Taraflar, coğrafi alanlarının ve yetkilerinin sınırları dahilinde, anlaşmanın amaçlarının gerçekleştirilmesi için gerekli önlemleri almayı taahhüt ederler;
- Taraflar, işbu anlaşmanın amaçlarının gerçekleştirilmesine zarar verebilecek hiçbir eylemde bulunmamayı taahhüt ederler.

Eşgüdüm

Madde 4

4. Madde, her anlaşmanın özel durum ve gereklerine uygun olarak, aşağıdaki yollardan biriyle, eşgüdüm düzenlemelerini belirlemelidir:

- 2.1 numaralı Çerçeve Anlaşmada sözü edilen genel amaçlı grubun istişare amacıyla görevlendirilmesi veya;
- İşbu anlaşmanın amacının gerçekleştirilmesi için özel bir danışma grubunun kurulması veya;
- İlgili yönetimler arasında doğrudan ikili mukaveleler aktedilmesi yoluyla.

Uzlaştırma

Madde 5

Grubun bütün üyeleri (eğer Grup oluşturulmamış ise, bütün Taraflar), aşağıdaki hususlardan biri nedeniyle anlaşmanın uygulanmadığını mütalaa ettiği bir durumu, Grubun (Grup yoksa diğer Tarafın) dikkatine getirebilir:

- Ön istişare yapılmamış olması veya;
- Alınan önlemlerinin anlaşmaya uygun olmaması veya;
- Anlaşmanın amaçlarının gerçekleştirilmesi için gerekli önlemlerin alınmamış olması.

Eğer Taraflar bir anlaşmaya varamazlarsa, uyuşmazlık, yapılan taahhütlere uyulmasını sağlamakla görevlendirilen bir Uzlaştırma Kuruluna intikal ettirilebilir.

Kontrol organı

Madde 6

Taraflar, yapılan taahhütlere uyulmasını sağlamak amacıyla, herbir Tarafça atanan eşit sayıda uzmandan ve atanması ya da atanma koşulları önceden belirlenecek tarafsız bir uzmandan oluşan özel bir Kontrol Organı kurmaya karar verebilirler.

Kontrol Organı, anlaşmaya uyulup uyulmadığı konusunda görüş hazırlayacaktır ve bu görüşü kamuya açıklama yetkisi bulunacaktır.

Madde 7

Taraflar, Genel Sekreteri, işbu anlaşmanın aktinden haberdar edecek ve anlaşma metnini kendisine temin edeceklerdir.

2.3. Sınırötesi özel hukuk dernekleri oluşturulmasına yönelik çerçeve anlaşma

Giriş notu: Bir devletteki yerel yönetiminin, kendi Devletindeki bir özel hukuk derneğine üyeliğine uygulanan aynı kural ve koşullarla diğer bir Devletteki bir özel hukuk derneğine üye olabileceği varsayımından hareket edilmektedir. Eğer halihazırda durum böyle değilse, bu imkân, ilgili Devletler arasında bir devletlerarası anlaşma yoluyla açık bir şekilde sağlanmalıdır. (1.3 ve 1.4 numaralı devletlerarası model anlaşmalara bakınız.)

Özel derneklerin, normal olarak, merkezlerinin bulunduğu ülkenin mevzuatındaki kurallara uymaları gereklidir. Aşağıdaki liste, bu hususun kanunlarla belirtilmediği durumlarda, statü maddelerine dahil edilmesi gereken hükümleri içermektedir. Danışma gruplarını düzenleyen hükümler (2.1 numaralı çerçeve anlaşmaya bakınız), gerekli değişikliklerin yapılması kaydıyla bu tip derneklere de uygulanacaktır.

Derneğin statüsünde aşağıdaki hususlar belirtilmelidir:

- 1.** Kurucu üyeleri ve yeni üyelerin katılımıyla ilgili koşullar;
- 2.** Adı, merkezi ve yasal şekli (ilgili ulusal mevzuata atıfta bulunularak);
- 3.** Amacı, bu amacı gerçekleştirme yöntemi ve derneğin kaynakları;
- 4.** Organları ve özellikle Genel Kurulunun görevleri ve çalışma usulü (temsil ve oy verme işlemleri);
- 5.** Yöneticilerin veya icra görevlilerinin atanma şekli ve yetkileri;
- 6.** Üyelerin üçüncü kişilere karşı sorumluluklarının kapsamı
- 7.** Statü maddelerinin değiştirilmesi ve derneğin tasfiye edilmesine ilişkin koşullar;
- 8.** Tarafların, Avrupa Konseyi Genel Sekreterini, bir sınırötesi derneğin kurulduğundan haberdar etme ve derneğin statüsünü kendisine temin etme yükümlülüğü

2.4. Sınır bölgelerindeki yerel yönetimler arasında mal ve hizmet sağlanmasına yönelik çerçeve mukavele (özel hukuk tipi)

Giriş notu: Yerel yönetimlerin, diğer ülkelerin yerel yönetimleriyle bu tür bir mukavele yapmaya hakkı olduğu varsayımından hareket edilmektedir. Durum böyle değilse, bu imkân, devletlerarası bir anlaşma çerçevesinde açıkça sağlanmalıdır. (1.4 numaralı model anlaşmaya bakınız).

Bu, yerel yönetimlerce satış, kiralama, iş mukaveleleri, mal ve hizmet tedariki, işletme imtiyazı verilmesi vb. durumlar için kullanılabilecek bir mukavele türüdür. Yerel yönetimlerin “özel hukuk” tipi mukavelelerden istifade etmelerine, ulusal mevzuat ve uygulamada, değişen derecelerde imkân tanınmaktadır ve “kamu hukuku” ve “özel hukuk” mukaveleleri arasında ayırım yapmak bazı durumlarda zordur. Bununla birlikte, bu tür bir mukavelenin, ülkelerin her birinde geçerli egemen yoruma göre, anlaşmanın, gerçek ya da tüzel bir kişi tarafından da akdedilebilen ticarî veya ekonomik bir işleme ilişkin olduğu durumlarda kullanılabileceği kabul edilmektedir. Kamu yönetimine özgü kılınmış görevleri uygulayan yerel yönetimlerin faaliyetlerine ilişkin işlemler söz konusu olduğunda, aşağıdaki hükümlere ilaveten, “kamu hukuku” çerçeve mukavelesinde (2.5’e bakınız) belirtilen tamamlayıcı kurallar da gözönünde bulundurulmalıdır.

Taraflar

1 inci madde, Tarafları (ve anlaşmanın diğer yerel yönetimlere açık olup olmadığını) belirler.

2 nci madde, sözleşme akdetmeye ilişkin genel yetkilerle bağlantılı sorunları ve özellikle yararlanıcıları, çerçeveyi ve koşulları belirler. Ayrıca, sözleşmenin uygulanabilirliğini etkilediği takdirde, üst düzey yönetimlerce yetkili kılınma keyfiyeti hususunda gerekli çekinceleri de belirtebilir.

Sözleşmenin konuları

3 üncü madde, aşağıdaki hususlara atıfta bulunarak sözleşmenin konularını belirler:

- Özel konular;
- Coğrafi alanlar;
- Tüzel kişiler (belediyeler, yerel yetkileri olan ulusal organlar vb.);

– Özel yasal biçimler.

4 üncü madde, mukavelenin süresini, yenilenme koşullarını ve sona erme tarihini belirler.

Yasal rejim ve malî hükümler

5 inci madde, mukavelenin imza ve uygulama yerini ve mukavelenin tabi olacağı yasal rejim (uluslararası özel hukuk) ile mukaveleye uygulanacak hukuku belirler.

6 ncı madde, gerekli olan durumlarda malî konuları (ödemenin yapılacağı para birimi ve uzun-vadeli hizmetler söz konusu ise, fiyat ayarlama koşulları) ve sigorta konularını düzenler.

Hakemlik

7 nci madde, gerektiği takdirde, bir uzlaştırma usulü ve bir hakemlik usulü getirir.

Hakemlik durumunda, tahkim kurulu aşağıdaki şekilde oluşturulacaktır:

– Çatışan menfaatleri olan Taraflardan her biri (Başka bir alternatif: taraflar üzerinde yargı yetkisi olan idarî mahkemelerin başkanları), tahkim kurulunun bir üyesini belirleyecek ve Taraflar, üyelerin toplamının tek sayıya tekabül etmesi için, ortaklaşa bir veya iki bağımsız üye atayacaklardır.

– Tahkim kurulu üyelerinin toplamının çift sayıya tekabül ettiği ve oylar eşit çıktığı durumlarda, bağımsız üyenin oyu ağırlıklı oy sayılacaktır.

Sözleşmenin tadili ve sona erdirilmesi

8 inci madde, mukavelenin tadili veya sona erdirilmesi durumlarında uygulanacak kuralları belirler.

9 uncu madde; Taraflar, Avrupa Konseyi Genel Sekreterini işbu anlaşmanın aktiden haberdar edecek ve anlaşma metnini kendisine temin edeceklerdir.

2.5 Sınır bölgelerindeki yerel yönetimler arasında mal ve hizmet sağlanmasına yönelik çerçeve mukavele (kamu hukuku tipi)

Giriş notu: İşbu mukavele turu, belirli amaçlarla ilgili olması bakımından, 2.4 (“özel hukuk” mukaveleleri) başlığı altında ele alınan çerçeve mukavele türüne benzemektedir. Bu tür mukavele, daha ziyade, kamu hizmetleri veya kamu işleri (veya ilgili ülkelerden biri tarafından “kamu” niteliğinde sayılan hizmetler veya işler) veya bir yönetimden,

sınırın diğer yanındaki bir diğer yönetime yönelik malî katkı() tedarikine ilişkin imtiyazlar veya mukavelelerle ilgilidir. Bu tür kamu imtiyazları, kamu hizmetlerine ilişkin belirli risk ve sorumluluklara yol açmaktadır ki bu durum, mukaveleye, “özel hukuk” model mukavelesinde belirtilenlere ilaveten, başka hükümlerin de dahil edilmesini gerektirmektedir.

Bu tür “sınırötesi” mukavelelere, bütün ülkelerde izin verilmemektedir. Bunun sonucu olarak, bu tür düzenlemeler yapılması imkânının ve bu düzenlemelerden istifade koşullarının, önceden bir devletlerarası anlaşma ile (1.4 numaralı model anlaşmaya bakınız) sağlanması gerekebilir.

Tasarlanması ve uygulanması oldukça kolay olan böyle bir mukavelenin kullanımı, bazı hallerde, başka yasal sorunlara yol açan, “Yerel Yönetimler Sınırötesi Sendikası” türünde (2.6’ya bakınız) bir ortak kuruluş oluşturma ihtiyacını ortadan kaldırabilir.

Akdî hükümler

Mukavelenin, ülkelerden en az birindeki bir yerel yönetime ait bir kamu mülkiyeti, bir kamu hizmeti veya bir kamu tesisi kurulmasını veya yönetilmesini öngördüğü durumlarda, akdî güvenceler ilgili ülke veya ülkelerde uygulanan kurallara uygun bir şekilde belirlenmelidir.

Mukavele, aynı zamanda, gerekli olduğu hallerde, aşağıdaki özel durumlara atıfta bulunacaktır:

- 1.** İlgili tesis veya hizmetin kuruluş veya işleyişini düzenleyen kurallar (örneğin tarifeler, ücretler, kullanım koşulları vb.);
- 2.** Tesis veya hizmetin oluşturulmasını düzenleyen özel koşullar (örneğin gerekli izinler, usul vb.);
- 3.** Tesis veya hizmet için mukavele koşulları;
- 4.** Mukavelenin kamu menfaati ve malî tazminatla sonuçlanma nedenleriyle tadil edilmesine ilişkin usul
- 5.** Tesis veya hizmetten yararlananlar ile işletmeci arasındaki müteakip ilişkiler (örneğin giriş koşulları, ücretler vb.);
- 6.** Mukaveleden çekilme veya feragat veya mukavelenin sona erdirilmesi.

Bu özel gerekliliklere ilaveten, 2.4 numaralı örnek “özel hukuk” mukavelesinde belirtilen

hükümler de uygulanacaktır.

2.6. Yerel yönetimler arasındaki sınırötesi işbirliği kurumlarının tesisine ilişkin çerçeve anlaşma;

Giriş notu: Birkaç yerel yönetimin biraraya gelerek birtakım kamuya hizmet birimi, hizmet veya tesis oluşturma ve işletme amacıyla yasal temellere dayalı bir kuruluş teşkil edebilecekleri varsayılmaktadır.

Bu tür bir dernek veya sendikanın oluşturulması ve işleyişi, büyük ölçüde, uygulanan mevzuat ve bu tür bir işbirliğini mümkün kılan mevcut devletlerarası anlaşmaların hükümlerine dayanacaktır. (bkz. model anlaşma 1.5).

Uygulanan mevzuatta yer almadığı takdirde dernek statüsünün içermesi gereken hükümlerin bir listesi aşağıda verilmektedir:

Dernek statüsü, diğer hükümlerin yanısıra, aşağıdakileri içermelidir:

- 1.** Derneğin kurucu üyelerinin adları ve derneğe yeni üyelerin katılımına ilişkin koşullar;
- 2.** Derneğin adı, merkezi, süresi ve yasal statüsü (derneğe yasal statüsünü veren hukuka atıfta bulunarak);
- 3.** Derneğin konusu, amaca ulaşmak için izlenmesi öngörülen yol ve derneğin tasarrufundaki malî kaynaklar;
- 4.** Kayıtlı sermayesinin nasıl oluşturulduğu;
- 5.** Üyelerin yükümlülüklerinin kapsamı ve sınırları;
- 6.** Dernek yöneticilerinin ve işletmecilerinin atanma ve görevden alınma usulleri ve yetkileri;
- 7.** Derneğin, özellikle bütçe, ödemeler dengesi ve hesaplarıyla ilgili bildirimler konusunda, üyeleri, üçüncü taraflar ve üst yönetimlerle olan ilişkileri;
- 8.** Derneğin faaliyetleri üzerinde malî ve teknik denetim sorumluluğuna sahip kişiler ve bu tür bir denetimin sonucunda ortaya çıkan raporlar;
- 9.** Derneğin statüsünün tadiline ve derneğin feshine ilişkin koşullar;
- 10.** Personele uygulanan kurallar;

11. Dillere uygulanan kurallar.

Telefon: +90 (312) 473 84 23

E-Posta: mts@mevzuattakip.com.tr

Adres: Çetin Emeç Bulvarı Hürriyet Cad. No: 2/12 Çankaya ANKARA